

# DAN VSTAJE MEJNIK V ZGODOVINI SLOVENSKEGA NARODA

V dneh, ko so skoraj vsi evropski narodi brezupno ječali v fašističnem suženjstvu in ko je nemški militaristični škorenj bliskovito prodiral v deželo, na katero so zasluženi narodi polagali poslednje upanje, ter si utiral krvavo gaz proti Moskvi, so jugoslovanski narodi in z njimi slovenski narod storili nekaj, kar niso pričakovali niti fašisti niti ostali svet. Začeli so vojno, krvavo in neizprosno vojno s tistim, za katerega se je zdelo, da mu nihče več ne more zaustaviti poti.

To se je zgodilo 22. julija 1941, ko so prvi strelj partizanskih pušk oznanili slovenskemu ljudstvu, da je prišel njegov čas. Presenečeni fašisti so podivjali v morilski strasti, toda zaman. Preko mrličev in pogorišč so se iz dneva v dan množile vrste prvih znanilcev upora in preraščale v čete, bataljone, brigade in divizije. Naše ljudstvo bo stoletja in stoletja pomnilo, da je to bila borba neizmernih junastev in neizmernega trpljenja.

Ze od vsega začetka tega velikega boja je bilo vsakomur jasno, da se slovenski delavec in kmet ne borita s fašizmom za čast monarhije in koristi buržoazije, temveč za svoj nacionalni obstanek in za svojo oblast. Da, za svojo oblast, katere prvi nosilci so bili narodnoosvobodilni odbori, o katerih je tovariš Kardelj oktobra 1941 zapisal sledeče:

»Narodnoosvobodilni odbori še nimajo povsod značaja nosilca oblasti, toda oni ga morajo dobiti. Oni so danes dejansko nosilci oblasti, resda samo začasni. Kajti njihova naloga je, da vrše to funkcijo v interesu narodnoosvobodilne borbe, do naše osvoboditve, do trenutka, ko se bo — po izgonu okupatorja iz naše zemlje — prešlo na organiziranje državne uprave... To je edini način in pot, da se ves narod mobilizira v interesu fronte, da se dežela spremeni v vojaško taborišče... Narodnoosvobodilni odbori so skupaj z našimi oboroženimi silami osnovno orožje za zmago pravične stvari našega ljudstva.

Da, ljudska oblast se je rodi-

la skupaj z narodnoosvobodilno vojsko in se skupaj z njo razvijala v okupirani Jugoslaviji. Ljudska oblast je dobivala tudi v Sloveniji iz dneva v dan jasnejše oblike in slednjič združila vso slovensko zemljo. To dejstvo je narekovalo potrebo po upostavitvi enotnega predstavnškega telesa slovenskega naroda. To se je moralo zgoditi in se je zgodilo leta 1944.

V tretjem letu neizprosne toda uspešne borbe našega ljudstva se je prvič sestal Slovenski narodnoosvobodilni svet — prvi slovenski parlament.

Ko ob 13. obletnici oborožene vstaje slovenskega ljudstva praznujemo tudi 10. obletnico rojstva slovenske ljudske skupščine, se s ponosom oziramo na prehojeno pot. To, o čemer smo pred trinajstimi in deseti-

timi leti sanjali in želeli, to danes imamo, imamo celo mnogo več.

Ko bodo poznejši rodovi ocenjevali naše delo v tem osrednem desetletju, jih bo morda še bolj kot naša oborožena borba navduševala prav tako težka ali še težja borba za izgraditev nove družbe, sloneče na resnični socialistični demokraciji.

## Sprejem etiopskega cesarja v Beogradu

Beograd, 21. julija. Včera ob pol šestih je prispel na letališče v Batajnici s posebnim letalom JAT etiopski cesar Haile Selassie na sedemdnevni uradni obisk v FLRJ. Cesarja Haile Selassija, ki so mu ob sprejemu izkazali najvišje časti, je sprejel predsednik republike Josip Broz-Tito z najvišjimi jugoslovanskimi državnimi funkcionarji. Ko je letalo začelo pristajati, je 42 topovskih strelcev pozdravilo srečanje poglavarjev obeh držav.

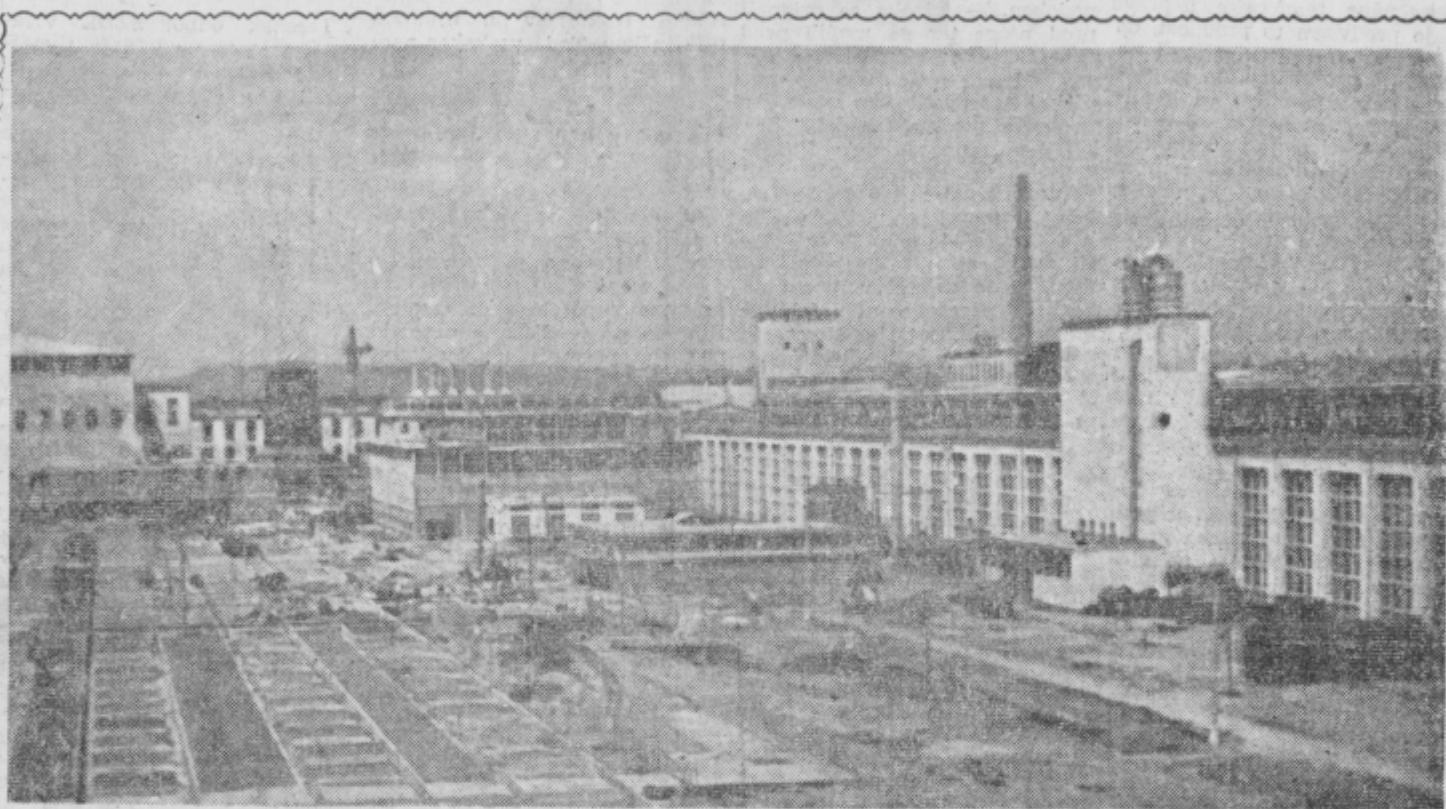
Ko se je letalo ustavilo na letališču, sta stopila vanj opolnomočeni minister in poslanik Etiopije v Beogradu g. Amde-mikael Dessalegn in jugoslovanski poslanik v Addis Abebi Zdenko Stambuk. Čez nekaj trenutkov se je pojavilo Nj. Cesarsko Veličanstvo Haile Selassie. Naproti mu je prišel predsednik republike Josip Broz-Tito. Voditelja obeh prijateljskih držav sta se zelo srčno pozdravila in se nekaj trenutkov pogovarjala. Cesar Haile Selassie je nato predstavil predsedniku republike člane svojega spremstva, predsednik republike Josip Broz-Tito pa je predstavil cesarju Haile Selassiju visoke jugoslovanske državne funkcionarje, med njimi predsednika Zvezne ljudske skupščine Mošo Pijada in podpredsednika Zveznega izvršnega sveta tov. Edvarda Kardelja.

Predsednik republike je nato predstavil svojem visokemu gostu tudi osebnosti, ki ga bodo spremljale med bivanjem v Jugoslaviji. Nato je vojaška godba zaigrala etiopsko in jugoslovansko himno in potlej sta cesar Haile Selassie in predsednik republike Josip Broz-Tito v spremstvu svojih pribočnikov pregledala častni bataljon.

Predsednik republike je nato predstavil etiopskemu suverenu ostale visoke državne funkcionarje, ki so se udeležili sprejema. Med njimi predsednike republiških ljudskih skupščin, generaliteto JLA in funkcionarje državnega tajništva za zunanje zadeve.

Pred mikrofonom Radia Beograd na letališču v Batajnici je Nj. Cesarsko Veličanstvo Haile Selassie podal sledečo izjavo na amharskem jeziku za jugoslovansko javnost:

»Zelo sem zadovoljen, da sem na povabilo njegove ekscelence predsednika FLRJ maršala Tita prišel na obisk k temu herojskemu narodu in njegovemu hrabremu predsedniku. Izkušnje, ki sta si jih naša naroda pridobila kot rezultat skupnih žrtev in naporov v borbi za mednarodno pravico (Nadaljevanje na 6. strani)



## Kolektiv Tovarne glinice in aluminija Kidričevo

pošilja vsem delovnim ljudem ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva tovariške pozdrave in sporoča, da bo storil vse za ustvaritev ciljev naše socialistične industrije

Ivan Potrč:

## Kmet Lacko še vedno živi

Oborožena vstaja v ptujskem okraju



»Bilo je dr. Jože Potrč, potem je stopil na oder kmet Lacko. Bil je praznično oblečen ter je imel trd, bel ovrtnik kakor se je spodobilo za tako zborovanje. Njegove ozke ustnice so govorile v trdih in odsekanih stavkih: »Kmet in delavec se morata zavedati, da ne bo prej boje na svetu, dokler se ne bomo združili vsi delovni ljudje, vsi delavci in kmetje. Kmet in delavec morata vedeti, da ne bo prej bolje, dokler ne bomo stopili kmetje ob stran delavstva. Kmet in delavec se morata zavedati, da ne bo prej bolje, dokler si ne bosta skupno priborila tak svet, v katerem bomo lahko vsi pošteno živeli, ne da bi nas kdo izkoriščal! Delavec so dolgo ploskali, enako kmetje. Lacko misel ni poslednj več umrla v njih; tako jim je vedel govoriti samo njihov človek, kmet, ki je vstajal ob zori kakor oni in lezel v dolgove kakor oni...»

Njegovo ime smo slišali poslednj še in še: na letakih, med imeni v internaciji — povsod, kjer je bilo treba dvigniti glas ali pa trpeti, ker si se boril za pravico delovnega ljudstva. Govorili so o njem delavci, ko so posedli med odmorji med stroje, kmetje ob južinah in vinčarji med kopjo... Po razpadu Jugoslavije, ko sem prišel za nekaj dni domov, me je mačeha, Lackova teta, neko nedeljsko popoldne povabila na voz: »Prideš, peljali se bomo mimo Lacka, se boš kaj pomenil z njim, boš videl, kaj bo Lacko povedal.« Bilo je sredi senke košnje in Lacko je imel z otroki polne roke oprakov, ker se je pripravljalo k nevihti. Pogostil nas je po svoji stari gostoljubni navadi ter nas ni nikamor pustil od hiše; dejal mi je: »Skoda, da ni Jožeta (dr. Potrča) doma, zdaj smo tako sami...« Takrat sva se poslovila za vedno.

Pozno poleti, ko so poželi ter je zorelo prvo sadje, so ga že iskali. Njega ni bilo doma, zato so pobrali domače; zaskrbljeno kmetico, ki ji pa skrbi niso mogle vzeti vere v njenega moža, ki ji je vedno sijala iz oči, potem njegove zvedave šolarje ter starejšo hčerko, z njenimi zlati, mi pšeničnimi lasmi. Čez nekaj dni so jih izpustili. Takrat sta z Osojnikom izklopala puški — in žena se ga je ponoči skoraj malce preplašila, ko ga je zagledala s puško, ki mu je visela z ramen. Imela sta otroke, bila je v skrbeh, vendar jo je Lacko znal pomiriti: »Mene ne bodo Nemci kar tako kakor odganjajo druge kot teleta v zakol, mene se bodo spominjali.

Mama, sedaj ne smemo misliti samo nase...« Kmetica je verovala vanj; ni si mogla drugega, kakor da ga je objela in počakala mirno, da jo je poljubil, kar se že dolgo ni zgodilo. Bilo je v koruzi in okrog in okrog so posestevali široki listi, da je bilo obema čudno pri srcih. »Stori, kakor veš, da se mora zgoditi!« mu je rekla kmetica ter se iznenada izrgala iz rok. Bila je vdana njemu in temu, za kar se je šel bit. Doma se je prikradla po prstih v izbo, da ne bi zbudila otrok. Ko pa je potegnila ruto z glave ter se zazrla proti prazni postelji — mesečina je svetila na odgrnjene odevje — ni mogla več vzdržati. Zatulila je v ruto, da je ne bi otroci slišali. Ni bilo prvič, da je legla tako v prazno posteljo odkar sta kmetovala na domačiji. Niso ga samo enkrat zaprli, delali samo enkrat preiskav, ga gnali v internacijo — ali zdaj je šlo za veliko več, šlo je za zadnji boj, da bi se izpolnilo to, za kar so že toliko prestali, kakor ji je povedal...

Kmetje so odhajali spat s skrbjo. Nemška oblast ni segala samo po ljudeh, ki so morali z domov, ni segala samo po mladini, ki je morala v vermanšaf in na fronte, nemška oblast je začela segati po domovih, po posestvih. Kmet ni bil več gospodar na svojem. Ponoči je potrkalo na okno. Hiša je bila tik žandarmerije. Kmet se je preplašil: »Za božjo voljo, Lacko, to si ti, beži!« Ali Lacko se je smehljaj. Tako se je vedel nasmehniti samo on. No, Lacko se Nemcev ne boji! Kmetova vrata so se potihno odprla; kme-

## Prvo upanie

za izboljšanje francosko-tuniskih odnosov?

Pariz, 21. jul. (Tanjug). Francoska vlada je pričela reševati problem Tunisa in Maroka, ki terja nujno rešitev. Visoki tuniški politični predstavniki so na povabilo francoške vlade prispeli v Pariz ter se sestali z ministrom za Tunis in Maroko Christianom Fouchetom. Ob tej priložnosti je tuniški predstavnik Tahar Ben Ammar izjavil, da je ustanovitev vlade Mendès-Francea in ministrstva za Tunis in Maroko ustvarila resno upanje za ureditev novih francosko-tuniskih odnosov.

Voditelj Neodestura Bourguib je izjavil, da je treba organizirati sodelovanje obeh narodov za zblizanje njihovih in njihove solidarnosti. Pristavil je, da upa na srečanje z Mendès-Franceom. Na skorašnjo osvoboditev in na vrnitev v Tunis.

Bilo je v Ptuj, pred volitvami. Dvorana »Svobode« v stari vojašnici je bila natlačena do zadnjega kota. Takrat so jo napolnili tudi kmetje. V očeh ptujskih delavcev, starih in mladih, je bil praznik. Veselje in radost sta žarela z obrazov. Delavci so čutili, da niso sami, da so z njimi kmetje. Da jih je mnogo. Med množico delovnega ljudstva je bila pomešana tudi mladina, ona, ki so jo pozneje zapirali: na shodu so bili Znidarič, Kveder, Bratko... Govo-

Minila so leta. Med prvimi številkam »Ljudske pravice«, ki je prišla iz Lendave, je bil objavljen Lackov dopis. Pod člankom, ki je pisal o težkem življenju kmeta na vasi in ki je opozarjal kmeta na skupni boj z delavstvom, je bil ponosno podpisan »kmet Jože Lacko«.

(Nadaljevanje na 2. strani)



# Kmet Lacko še vedno živi

(Nadaljevanje s 1. strani)  
 proti Urbanu, tik pred žandarmerijo pa so jih počakali Lacko in njegovih poboljšanih ter rešili kmeta. Drugi dan so govorili o tem vse Gorice, so govorilo Ptujsko polje, so govorile Haloze, so govorili delavci po tovarnah, v Ptuj, v Mariboru, v Gradu so si pošepetovali po kavarnah oni, ki so zapustili domovino in odšli pomagat Nemcu. Lacko, to je bila vest, ki je pekla in žgala, ki je trdo opominjala... Kmetje so ustavljali pluge med oranjem, delavci so si pošepetovali med stroji... Da, to je bil Lacko, to je bil Osojnik. To so bile Slovenske gorice, Nemci so pobesneli, kulturbundovci so pobesneli, izdajalci pa so se drugič zdržnili, izdajalci in z njimi vred vsa stara avstrijskarska drhal ter učiteljski, ki so prišle potujčevati deco. Slovenske gorice niso bile več docela Hitlerjeve,

nemške... Slovenske gorice so bile tudi Lackove in njegovih...  
 Izdajalci so zatrepetali. Zbali so se za svoja majhna in podla življenja. Izdajalci — to je bilo nemštvo v Slovenskih goricah, na Stajerskem, to nemštvo se je znebrilo duhovščine, se je znebrilo inteligence in je že slavilo zmago — ni se pa znebrilo Lacka in njegovih, ki so jim zdaj vse kvarili. Zato so začeli vohati za puntarji... kakor stecli paš... Izdajalec je bil oni, ki je prignaj žandarmerijo, esesovce in vojaštvo. Ko so jih obkolili ob Pesnici, so se tolkli do zadnjega. Prebil se je samo Osojnik, Lacko in nekaj tovaršev. Lacko je bil težko ranjen, na pol živ. Tak se je privlekel do nekoga kmeta. Ta ga je sladko sprejel, ga skril na skedenj, zvečer pa se spazil od hiše.

Borba drugo jutro je bila kratka. Lacko je bil prestlaboten, da bi se mogel braniti, brez moči, da bi mogel pobegniti. Planil je s skednja — in ujeli so ga živega. Takrat so vztrepetale Slovenske gorice, je vztrepetalo Ptujsko polje, so vztrepetale Haloze, glas o Lacku je šel po vsej Stajerski, daleč preko meja, vsepovsod, kjer so bili oni, ki jim je bila njegova beseda opomin in pekoča vest, daleč od domovine po avstrijskih in nemških tovarnah... Pot od kmetovega skednja do Ptuja, tega starega in pokvarjenega nemškutarskega gnezda, je bila strahotna za Lacka, spremljali pa so jo tisočeri, spremljali so jo in si zapirali v srce vsak košček tiste njegove kalvarije, ki jo je moral delati po Ptuj, med podivjano hitlerjansko in kulturbundovsko svojotjo on — Jože Lacko, kmet, pretolčen in prestreljen, z glavo, ki je bila modra in črna od udarcev, ki ni bila več podobna človeški podobi, z napisom okoli vratu: »Ich bin Josef Lacko, Mörder und Bandit!« — Takrat je šel šepet preko Goric, Haloze in Polja. Kamorkoli je prinesel besede, je delo zastalo. Plugi so obstali sredi brazd. »Lacko so ujeli.« Zanjice so nehale žeti: »Po mestu ga gonijo in mučijo ga, da ni živemu človeku več podoben. — Otroka so prignali pred njega ter ga mučili pred njim. On pa: »Oprostite mi, sinček, odpusti mi!« Rabiljem pa: »Zakaj nas mučite, ko veste, da ne boste ničesar izvedeli?« Zakaj me še ne ubijete?« Po tovarnah so delavci ustavljali stroje in se zbirali v gruče. Delavec je moral reči: »Vse nas je lahko sram, da smo še tu!« Ti isti dnevi so bili strahotni. — Fant, ki je našel v mestu na Lackovo procesijo, ni našel več miru. Preklinjal je Nemce in ponosi se mu je blede. Namesto da bi odšel v nemško vojsko, je odšel med Lackove. Matj mu ni branila.

Nekaj za tem je pogorela hiša Lackovega izdajalca, je padel kmet Bezjak, ki ga je pogagal sramotiti v Ptuj, ter ga udaril s pestjo v obraz, je pogorela hiša še drugič in tretjič izdajalcu, dokler ni tudi ta dobil plačila. Ne, Lacko ni umrl — Lacko je živ. Lacko še živi. Živi, ker živi srd do izdajalcev in zatiralcev, do te naše nesreče, ki so pili vino, ki so pridelovali v naših goricah, ki so nas zastrupljali z žganjem, spravljali ob zemljo, nas rekrutirali za topovsko krmo in nas potujčevali.

# Omogočite kmečki mladini več tehnične vgoje

Tudi v kmetijski proizvodnji uvajamo sodobno tehniko, dasi je kupovanje traktorjev in raznih drugih kmetijskih strojev še vedno izredno drago. Zato pa je treba tem bolj skrbeti, da se z njimi pravilno ravna in da se jih pravilno izkorišča. Stroj v šupi je mrtev kapital. Zadruga naj bi kupovale res najpotrebnejše stroje, ki bi naj bili res popolnoma izkoriščeni v sami proizvodnji, ne pa kakor so marsikje traktorji le prvenstveno za razne prevoze.

V prihodnje bodo stroji vedno bolj nadomeščali precej drago, zamudno in naporno ročno delo v kmetijstvu. Spremenila bodo način kmetijske proizvodnje. S tem bo prišlo tudi do sprememb v načinu kmečkega življenja. Življenje na vasi bo postalo lepše, lažje in kulturnejše. Vse to že večina kmečke mladine prav dobro ve. Zato pa je med njo precej zanimanja za tehniko in za izkoriščanje tehniko in za izkoriščanje tehniko v kmetijski proizvodnji. Marsikje o tem smo že videli v raznih poučnih kmetijskih filmih iz drugih tehnično mnogo bolj razvitih držav. Nekaj smo videli tudi na raznih kmetijskih razstavah ter demonstracijah z novimi vrstami kmetijskih traktorjev in njihovih priključkov. Toda vsekakor nam bo vsak pritril, da je le videti mnogo premalo. Mi bi radi tudi sami preizkusili, se sami čim več naučili in se čimbolj usposobil za delo s kmetijskimi stroji.

Ni dovolj, da naše zadruga nabavljajo razne kmetijske stroje. Potrebno je prav tako, da se njeni člani usposobijo za pravilno uporabo teh strojev. Resnica pa je, da vse premalo poznamo notranji ustroj kmetijskih strojev, način njihovega delovanja ter pravilne uporabe, zato pa marsikdo povzroči stroju nehote veliko okvaro in škodo.

Mislím, da bi bilo zelo uместno, če bi res osnovali posebne mladinske kmetijsko-tehnične krožke, zlasti tam, kjer imajo zadruga že precej mehanizacije, ker bi se tako mladinci prav lahko naučili teoretično in praktično ravnanja s stroji. Večkrat se je doslej zgodilo, da so kmetijski stroji propadali, ker so bili pre malo negovani. Niso bili po delu dovolj temeljito očiščeni, namazanji in popravljani. Pogosto so ostajali tudi dalje časa ali pa kar celo zimo na prostem nezavarovani

pred mrazom, dežjem, snegom, skrbeli, da jih ne načne rja in vetro in soncem. Ni čudno, da se manjše okvare takoj pred da jih je načela rja. Ali bi ne novo uporabo poravjavo. bilo mnogo bolje, ko bi v takih Ljudska tehnika bi v tem ozadruh zadovoljili nekaj mlaru prav lahko precej koristila dincev, ki so uspešno končali ter dvignila med vaško mladikmetijski tehnični tečaj, da bi no zmanjanje in ljubezen do skrbeli za stroje, jih čistili, nasodobne kmetijske proizvodnje. mazali, spravljali pod streho ter  
 Tone B.

## Ljudski odbor mestne občine Ptuj

VSEM VOLIVCEM IN MLADINI IZ PTUJSKEGA OKRAJA POSILJAMO BORBENE POZDRAVE OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA!

## Proslava Dneva vstaje na Vičavi

Terenski odbor SZDL Vičava-Orešje je med najaktivnejšimi v Ptuj, pridelil letos 17. t. m. prvo proslavo Dneva vstaje s pestrim programom. Mladinci predvojaške vgoze so ob sodelovanju manjše enote JLA ptujске garnizije izvedli napač preko Panorame v smeri prireditvenega prostora na otroškem igrališču, nakar je sledil program proslave. Za otvoritev je zapel mešan pevski zbor terena internacionalo. Nagovor o pomenu Dneva vstaje številnim navzočim je imel tov. Janko Vogrinec, predsed. LOMO Ptuj. Sledil je nastop moškega in ženskega pevskega zbora terena s številnimi partizanskimi pesmimi pod vodstvom tov. Lubec Franca. V programu je sodeloval tudi mladinski tamburaški zbor DPD »Svoboda« Ptuj, sestavljen iz samih vajencev. Razveseljivo je, da je zbor pod dirigentom tov. Francem Hribnikom dosegel v kratkem času obstoja lep uspeh. Mladinci in mladinke terena so nastopili z zbornimi recitacijami. Za zaključek je igrala družina terena odigrala zelo uspešno enodejanko iz partizanskega življenja »Mati«.

Poleg udeležencev s terena je bilo precej gostov iz ostalih terenov, ki so lahko ugotovili, da prednjači teren Vičava-Orešje s svojim aktivnim delom in organiziranjem prireditvev med številnimi tereni SZDL v Ptuj. Organizacija takšne proslave ni lahka, zato zasluži priznanje za trud odbor, dirigent in režiser ter vsi sodelujoči v programu. Vedno me navdušuje uspeh vičavskega terena, zato tudi: tokrat vsem tovariškim čestitam k uspehu te proslave. Moram omeniti, da je bilo igrališče polno šotorov, pod katerimi so prenočili mladi pa tudi starejši. Po programu nas je čakal kotel s partizanskim golažem in bife z dobro kapljico ter prizgikom Godba in pevci so skrbeli za razvedrilo pozno v noč.

Člani odborov iz ostalih terenov smo s te odlično organizirane proslave odnesli napotila, kaj in kako se lahko organizira tudi v ostalih terenih in aktivizira članstvo SZDL.  
 Stane Sprah

## Ali veste,

— da je bil v petek, 16. julija na obisku v Kidričevem in v Ptuj ter Borju avstrijski veleposlanik v Beogradu dr. Walter Wodak, ki si je v spremstvu predsednika OLO tov. Alojza Francega, predsednika LOMO Ptuj tov. Janka Vogrinca, sekretarja OK ZKS tov. Jožeta Tramskega, poslancev tov. Lojzke Stropnik in tov. Mira Bračiča ter predstavnikov tovarne in drugih ogledal Tovarno glinice in aluminija v Kidričevem, Borl in ptujске zanimivosti, zlasti pa muzej na gradu;

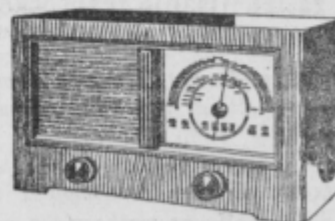
— da bo začela NB letos decembra izdajati obveznice, po katerih bo izplačana odškodnina za zemljo, odkupljeno v zemljiški sklad in da bodo razdeljevali obveznice občinski ljudski odbori po navodilih Narodne banke;

— da je bil 17. 7. t. l. gotov četvorček v Ptuj na Ljutomerški cesti, ki ga je tega dne prevzela kolovdacijska komisija predstavnikov podjetja »Remont« Ptuj LOMO Ptuj in gradbene inspekcije OLO. Stanovanja v tem četvorčku so dodeljena 4 družinam. Nasproti stanovanjskega bloka v kolodvorski aleji je začelo podjetje »Drava« s kopanjem temeljev za novi dvanajstorček.

— da se bo graditev stanovanjskih zgradb za delavce in nameščence iz Tovarne glinice in aluminija Kidričeve, nadaljevala v Ptuj, in sicer na parcelah ob kolodvor: čih alejah;

— da bo do III. okrajne gospodarske razstave v Ptuj obnovljena fasada trnadstropne stanovanjske zgradbe pri parku, ki je doslej kazila podobo Ptuja;

— da je v Sloveniji ustanovljenih več komisij, ki proučujejo vprašanje komun. Ustanovljene so pri izvršnem svetu Slovenije za Ljubljano, Kranj, Maribor in Celje, kjer so najugodnejši pogoji za ustanovi-



»RADIOCENTER« PTUJ, BEZJAKOVA 6

Naš delovni kolektiv pošilja vsem radioposlušalcem in ostalim delovnim ljudem ob obletnici vstaje slovenskega ljudstva borbene pozdrave.

## Ptuj ima direktno telefonsko zvezo z Ljubljano

Prve dni julija t. l. je bila vključena v pošno centralo Ptuj direktna telefonska zveza z Ljubljano. Sedaj ni več potrebno, da posreduje telefonske pogovore za Ljubljano in kraje, ki jih dobimo preko Ljubljane, telefonska centrala v Mariboru. Z vključitvijo neposredne telefonske zveze Ptuj—Ljubljana je čas čakanja na zvezo z Ljubljano in posredno z drugimi kraji zelo skrajšan, olajšano pa je tudi delo uslužbenk v centralah Ptuj in Maribor.

Avtomatizacija telefonske službe v ptujskem okraju. Predpogoj do seveda kabliranje mestnega telefonskega omrežja in kabel Maribor—Ptuj. Avtomatska telefonska centrala v Ptuj, ki bo povezana z avtomatskimi centralami Maribor, Kidričevo, Slov. Bistrica itd. bo omogočila vsakemu telefonskemu naročniku neposredno telefonsko zvezo z vsakim telefonskim naročnikom avtomatske mrežne skupine, na primer v Mariboru, Slov. Bistrici, Ormožu itd. brez posredovanja uslužbenecv poštnih central. Taka avtomatska mrežna skupina že obstaja na Gorjanskem. Potrebne bodo seveda ogromne investicije za nabavo naprav in montažo, potrebna bo verjetno tudi nova poštna zgradba v Ptuj. Podjetje za PTT promet v Ljubljani ne bo moglo kriti vseh stroškov iz lastnih sredstev, zato bo potrebna pomoč v kreditih tudi od okrajne oblasti, da bo čimprej prišlo do modernizacije telefonske in telegrafске službe v našem okraju in s tem sploh v zahodnem delu Slovenije. Upamo, da bomo v bližnji bodočnosti doživeli avtomatizacijo telefonije in da bodo merodajni čistilci v Ptuj in Ljubljani našli za to potrebna sredstva.  
 K. V.

## Delo kmečke mladine v poletju

V dviganju kmetijske proizvodnje in razvijanju socialističnih odnosov na vasi ima velik delež kmečka mladina. Za naprednejše kmetijstvo in boljše način gospodarjenja je kaj dovezeta. Da pa je pripravljena za izpolnjevanje takšnih nalog, je potrebno, da je več ali manj seznanjena z razvojem našega gospodarstva v industriji in v kmetijstvu, da vidi pri vsem tem zlasti to, kakšne možnosti razvoja se odpirajo v kmetijstvu. Posebno je važno, da vidijo tudi različne oblike samoupravljanja na vasi in kako se občine razvijajo v smislu komun. K tej razgledanosti so mnogo pripomogle kmečko nadaljevalne šole, ki so bile odprte v zimskem času, razni tečaji, čitanje strokovnih listov in knjig. V krajih pa, kjer ni takšnih šol in se starejši niso pobirgali za mladino, je mrtvilo in je tudi šibkejši gospodarski razvoj. Tu tudi ni mladine na zborih volivcev in zadrug, na sestankih socialistične zveze delovnih ljudi. Mladina malo razpravlja ali pa nič o gospodarskem razvoju tistega kraja.

In se obogatiti z doživljaji. Zato je razveseljivo, če mladinske organizacije in druge, kjer je vključena mladina, organizirajo v poletnem času čimveč nedeljskih izletov. Mladina si tudi želi, da se po napornem tednu razvedri na raznih izletih.

Mladino zelo mičejo kmečki prazniki, ne katerih se lahko vsak mladinec po svoje sprosti. Ob takšnih praznikih mladinci kaj radi tekmujejo, da bi pokazali svoje sposobnosti pri opravljanju raznih del v proizvodnji in tudi v udeleževanju v raznih organizacijah. Mladinci tekmujejo, kdo zna bolje kositi s koso ali kosilnico; kdo zna bolje upravljati traktor z raznimi priključki in druge stroje, kdo je bolj spreten pri organizaciji dela; kdo je najboljši igralec, recitator, pevec, pisalec itd. Res, prav lepo je opazovati mlade ljudi, ki so polni zdravja in zagoreli od sonca in ki si prizadevajo na vsi moč, da bi dosegli v tekmovalju prvo mesto. V takšnih tekmovaljih se mladina dobro razbiba, razvija svoje fizične in duševne sile. V nastopih se oblikujejo med mladino tudi socialistični odnosi.

Tako ima kmečka mladina tudi v poletju lepe pogoje, da se izpolnjuje izven delovnega mesta in da ima tudi pri tem zdravo razvedrilo. Rudi Ileč

# OKRAJNI LJUDSKI ODBOR PTUJ



Ob prazniku DNEVA VSTAJE slovenskega ljudstva pošiljamo tovariške pozdrave vsem delovnim ljudem iz ptujskega okraja z željo, da bi nas vse prevečala ista revolucionarnost in požrtvovalnost pri vsem delu kot je prevečala borbe NOV v borbi za našo osvoboditev.

Ati se že pripravljate na

# III. okrajno gospodarsko razstavo v Ptuj

ki bo od 5. do 19. septembra 1954?



Sagadin Zvonko:

# O delu revolucionarne mladine v Ptuj

Tovariši iz Ptuja so me naprosili, naj nekaj napišem o delovanju mladine v Ptuj za časa stare Jugoslavije, ker sem bil SKOJ-ovec od leta 1933. Sprejet sem bil v SKOJ kot 13-leten dijak ptujske gimnazije, sekretar Okrožnega komiteja SKOJ-a v Ptuj po tem bil od leta 1938 do 1940. Takrat so mi bile razmere in delovanje ptujskega SKOJ-a precej dobro znane, zato sem tudi obljubil tovarišem, da bom o tem nekaj napisal.

Uvodoma bi rad povedal, da so stvari, ki sem jih že pozabil, ali se jih več točno ne spominjam in so mi le blede v spominu. Dosti je tudi stvari, za katere so zaradi potrebne konspiracije in budnosti pred razrednim sovražnikom vedeli le posamezniki ali le ozek krog tovarišev. Ker so mnogi SKOJ-ovci žrtvovali življenja za smotro Partije in narodno osvoboditev, bo veliko zanimivejših dogodkov iz življenja in borbe SKOJ-a in Partije za boljše življenje ljudstva in mladega pokolenja ostalo neznanih. Zato sem deloma opisal tudi razdobje in dogodke pri katerih nisem osebno sodeloval in so mi znani le po pripovedovanju tovarišev, od katerih mnogi ne žive več. To sem storil tudi zato, da bi ostali tovariši, ki bodo pisali zgodovino SKOJ-a, Partije in delavskega gibanja, ne prezrili teh dogodkov. Vem, kako težave ima, kdor hoče zapisati iz spomina dogodke, ki so 10, 15 ali celo 20 let za nami. Pri tem tudi prosim vse prizadete, naj mi oprostite eventualne netočnosti, ki so se vrinile v moje delo in naj popravke sporoče Okrajnemu komiteju ZKS Ptuj ali CK ZKS. Le na tak način bo mogoče dobiti, kolikor se da resnično sliko dogodkov.

Ker sem bil sprejet v SKOJ kot dijak ptujske gimnazije, bom najprej opisal delo SKOJ-a na gimnaziji. Ostalo delo SKOJ-a med delavsko in kmečko mladino sem spoznal šele leta 1938, ko sem postal sekretar okrožnega komiteja SKOJ-a. Začetki SKOJ-a in naprednega mladinskega gibanja na gimnaziji v Ptuj segajo daleč nazaj. Leta 1932 sem začel hoditi v gimnazijo. Ze takrat je bilo na šoli zelo razgibano mladinsko življenje. Mladina se je na gimnaziji v Ptuj delila na več političnih grup.

Do leta 1938 je bila številčno najmočnejša grupa nacionalistov. To so bili po večini otroci uradnikov, učiteljev, trgovcev, obrtnikov, na splošno meščanov. Njihovi starši so bili pripadniki tako imenovanih naprednih meščanskih strank. Udeleževali so se pri Sokolu, nekateri v Narodni obrambi, Jadranski straži in drugih nacionalističnih organizacijah.

Druga številčno močna grupa so bili klerikalci. To so bili po večini dijaki, sinovi in hčere kmetov, ki so prinesli s seboj na gimnazijo pobožnost in načrt, da bodo šli v bogoslovje. Čeprav so mnogi že med šolanjem na gimnaziji spremenili načrte o svojem bodočem poklicu, so ostali pod vplivom cerkve in klerikalizma. Tej grupi je pripadalo tudi nekaj meščanskih otrok, katerih starši so bili po svoji politični usmerjenosti klerikalci.

Obe grupi pa sta se v svoji notranjosti delili: nacionalisti na primer na ultra nacionaliste ali skrajne desničarje, fašiste, ki so bili za časa Živkovičeve diktature pristaši Živkoviča, pozneje so bili sprejemljivi za vse nacionalistične ideje, ki so smrdele po fašizmu. Nadalje so se delili na demokrate in na levničarje. Pri klerikalcih je ravno tako bila peščica zagrzanih klerikalcev ali klerofašistov, večina pa povprečnih pobožnih klerikalcev in skupina krščanskih socialistov.

Posebno skupino so tvorili Nemci in nemčurji, ki jih ne smemo prezreti, kajti v vsakem razredu so bili do trije dijaki, ki so se imeli za Nemce. Nekateri so v rosnici bili nemškega porekla, od mnogih pa stari starši niti nemško niso znali govoriti. Dijaki te skupine nemčurjev in Nemcev so postali vsi do zadnjega hitlerjanci in so bili legalno organizirani v »Hitlerjugend«. Priredili so ta-

borjenja in vojaške vaje. S svojo ideologijo niso imeli vpliva na slovenško dijaško mladino. V javnosti so se pokazali ob zloumu stare Jugoslavije aprila 1941, ko so skupaj z drugimi ptujskimi Nemci in nemčurji opravljali aretacije svojih sošolcev in ostalih zavednih Slovencev v Ptuj ali bili za vodite gestapovcem in SS-ovcem. Skoraj vsi so popadali v nemški vojski, v katero so se prijavi večinoma prostovoljno. Njihovi starši so bili vsi dobro situirani meščani, podjetniki, industrialci, trgovci in ljudje svobodnih poklicev.

V SKOJ-evskem aktivu so prevladovali dijaki delavskega porekla. Precej pa je bilo tudi otrok obrtnikov, uradnikov, učiteljev in drugih poklicev ter nekaj kmečkih. Neopredeljene mladine je ostalo zelo malo. Vsek se je, če že ne na zunanji aktivni sodelovanjem v organizacijah, vsaj v svoji notranjosti prejel ali slej opredelil in si temu primerno osvojil svetovni nazor.

V razdobju let 1930 do 1934 so bili najvidnejši in najaktivnejši SKOJ-ovci na ptujski gimnaziji: Tone Znidarič, padel



Tov. Dušan Kveder

v NOB, Dušan Kveder, sedaj generalni podpolkovnik, Ivan Bratko, sedaj direktor državne Založbe Slovenije, Mirko Centrih, sedaj direktor tovarne Remont v Mariboru, Rudi Ilec, sedaj upravnik Kmetijskega tehnikuma v Mariboru, Ivan Potrč, književnik, ki živi v Ljubljani in drugi.

Imenovani so na gimnaziji razvili zelo aktivno skoejvsko in mladinsko dejavnost. Prevzeli so v svoj vpliv nekatera dijaška društva, med drugimi: »Oton Zupančič«, »Oton Zupančič«. Ne vem pa o tem društvu veliko povedati, ker sem se bil v času delovanja tega društva zelo mlad in se nisem toliko zanimal za literaturo. V društvu so se predvsem udeleževali SKOJ-ovci: Ivan Bratko, Ivar Potrč, Tone Znidarič-Stefan in drugi.

Spominjam se Toneta Znidariča, ki je ob neki priložnosti društva »Oton Zupančič« v risalnicibral svojo novelo. Bil je majhne postave, širokopleč, imel je temne lase, ki si jih je česal nazaj in rjave živahne oči. Bil je iz delavske družine. Njegov oče mati še danes živi v Ptuj. Zelo dobro je govoril in imel simpatičen revolucionaren nastop. V delu, ki ga jebral, je opisoval težko delo delavca v kamnolomu in na cesti, ki za vse svoje težaško delo prejme tako malo plačila, da ne ve kam z njim. Doma ima ženo in otroke, ki stradajo, plača pa ne zaleže, da bi si potolažil glad. V obupu se napije. Družina pada v še večje revščino...

Delo je bilo pisano realistično in se mi je zdelo zelo prepričljivo. Kaže kako so SKOJ-ovci opisovali v svojih literarnih prvenecih socialne probleme. Literarno društvo »Oton Zupančič« je izdajalo tudi svoj list »Rasti«, ki je izhajal v ciklostilni tehniki, bil pa je kljub temu lepo opremljen in celo ilustriran. Tiskan je bil na velikem formatu. Ne vem koliko številke tega lista je izšlo. V »Rasti« so bili objavljeni razni potopisi in literarni prvenec ptujske gimnazije. Spominjam se zelo obširnega rokopisa, iz potovanja v Nemčiji in Avstriji, koder skupina dijakov potovala v počitnicah. Bili pa so tudi objavljeni nekateri članki o Sovjetski zvezi. Spominjam se nekega članka, ki v obliki reportaže opisuje življenje v rdečem kotičku neke šole v Sovjetski zvezi. Ti članki v »Rasti« so vzbudili veliko pozornost ne samo med dijaki, temveč tudi pri ostalih prebivalcih Ptuja. Spominjam se, da so v naši družini za zanimanjem brali »Rasti«.

Ti članki pa so vzbudili tudi pozornost reakcije. V Ptuj je bil takrat profesor Miloš Djerđmanović iz Beograda, ki je veliki omogorečen govoril komunističnih člankih in o komunistični propagandi v Rasti in med študenti. Miloš Djerđmanović je bil dober prijatelj veljnika žandarmerije kapetana Smiljanca, oziroma je bil sploh neke vrste eksponent velikorbske buržoazije, ki je ravno v tej dobi, to je v letih 1930-1934, v času Živkovičeve diktature in še po njej, nastajala po šolah profesorje srbske narodnosti. Ti niso znali slovenskega jezika, niti niso imeli volje, da bi se ga naučili, češ, saj slovenskega naroda ni in je sploh neumno, da še obstaja slovenski jezik. Najbolje je, da pozabite na slovenščino in se čimprej zlijete v enoten jugoslovanski narod. V tistem času so tudi slovenske profesorje premeščali v Srbijo, Makedonijo in Črno goro.

Kmalu po izidu številke »Rasti«, v kateri so bili objavljeni članki o Sovjetski zvezi, je bila preiskava na gimnaziji. Tej so sledile aretacije in izključitve dijakov SKOJ-ovcev iz gimnazije. Ne vem sicer, če je povzročil preiskavo Miloš Djerđmanović z ovadbo pri žandarmerijskem kapetanu Smiljanicu ali pa je bil kak drug razlog. Točno vem, da je bil Djerđmanović zagrozen nasprotnik demokracije; javno je obsodil dijake komuniste in je na seji profesorskega zbora najodločneje vztrajal na zahtevi, da se izključijo vsi dijaki, ki so bili osumljeni komunizma.

Tako je na žalost nadaljnje delo tega SKOJ-evskega aktivna preprečila policija in protijudovski k fašizmu stremeci JNS-ovski režim.

Iz ptujske gimnazije so bili januarja 1934 leta izključeni in odvedeni v zapore kolikor se spominjam, sledeči dijaki SKOJ-ovci: Ivan Potrč, iz 8. razreda, Rudi Ilec iz 7. razreda, Tone Znidarič iz 6. razreda, Mirko Centrih iz 7. razreda, Marko Kuhar, doma iz Borovc pri Ptuj (ki je umrl pozneje za tuberkulozo), zanj ne vem iz katerega razreda. Druhih se ne spominjam. Dušan Kveder in Ivan Bratko sta že končala gimnazijo, zato nista mogla biti izključena. Obsojeni so bili na daljše zaporne kazni in izključeni iz vseh srednjih šol v Jugoslaviji.

Kljub vsemu zapostavljanju, pogostim hišnim preiskavam, aretacijam in terorju s strani policije, kljub poizkusom podkupovanja s ponujanjem službe, da bi se izneverili delavskega razredu in svoji Partiji, ni noben od izključenih SKOJ-ovcev odstopil od težke poti, ki mu jo je pokazala komunistična partija in SKOJ. Nobeden ni odstopil od borbe za boljše življenje svojega ljudstva in delavskega razreda, za cilje Komunistične partije Jugoslavije. Marko Kuhar iz Borovc pri Ptuj je umrl tbe-bolan.

Tone Znidarič-Stefan in Dušan Kveder-Tomaž sta po izpustitvi iz zapore odšla v Francijo, od tam pa leta 1936, ko je izbruhnila vojna, v Španijo, kjer sta se pridružila borcem proti

fašizmu in se borila v mednarodnih brigadah. V Španiji se je borilo okrog 2000 Jugoslovancev, med njimi okrog 400 Slovencev, ki so imeli svoj slovenski bataljon z imenom Ivana Cankarja, ki je imel tudi svojo zastavo.



Tov. Ivan Bratko

Iz Ptuja vem za 4 borce, ki so se borili v Španiji: Dušan Kveder, Tone Znidarič, Mendaš, dijak ptujske gimnazije, sin viničarke iz Gradišča pri Sv. Barbari v Halozah in nekaj trgovec, katerega imena pa se več ne spominjam. (S trgovcem Jožem Vnukom sta imela trgovino v kompaniji). Javka za odhod borcev v Španijo je bila pri žezničarju Hercogu. Leta 1937 dva hotela itj v Španijo krojaški pomočnik Karel Klemenčič (Arnus) doma iz Polensaka v Slovenskih goricah, pozneje vrhovorec in mitraljezec v I. Bohorski četi, leta 1941 ustrelen, brat trgovca Klemenčiča z Ptuja ter jaz, Mirko Koželj, član Okrožnega komiteja Partije namaj je to odsvetoval. Ptujčani, ki so se borili v Španiji, so ostali v stalnih pismenih zvezah s partijsko organizacijo v Ptuj. Iz Španije so prihajala pisma, ki so jih pitali v svojem imenu in s podpisom ostalih Jugoslovancev, španskih borcev. Pisma so naslavljali na svoje starše ali na znanca v Ptuj. Prihod takega pisma, ki je prišlo po dolgi poti preko Francije in se je prithotapilo mimo policijske cenzure, je bil vedno dogodek za ptujsko de-

lavstvo. Šlo je iz rok v roke in javno so jih čitali na delavskih izletih. Spominjam se nekega takega pisma, v katerem so pisali španski borci-Slovinci, da se sicer borijo proti fašizmu na vrhovih Guadarama, vendar tam ravno tako branijo pred fašizmom slovenski narod kot da bi se borili na vrhovih Karavank ali Juljskih alp, ker je fašizem povsod isti. Niso minili niti štiri leta, ko so dogodki leta 1941 potrdili resničnost tega pisma. Iz nekega takega pisma smo tudi zvedeli, da je postal Tone Znidarič kapetan v španski republikanski vojski. Na tuj njegov čin in položaj, ki ga je dosegel z junaštvom v boju, smo bili v Ptuj zelo ponosni. Po porazu republikancev v Španiji so se borci iz Španije umaknili v Francijo. Takratna francoska vlada žalostnega slovesa, ki ji je načeloval znani Daladier, Münchenski sporazuma, jih je internirala na nezdravih zemljiščih na jugu Francije. Od tam so španski borci pošiljali pisma in v njih opisovali težak položaj, v katerem se nahajajo antifašistični borci iz Španije. Daladierjeva vlada jih je hotela fizično uničiti. Pisali so, da imajo tako slabe deke, da iz njih ne smejo iztepati prahu, ker bi razpadle. Gladujejo, francoski policaji pa jim krajejo še od tistih bogih obovnikov, ki jim je določen.

Partijska organizacija je na to pismo takoj reagirala. Takoj je bil izpopolnjen ali na novo izvoljen (to ne vem točno) odbor ljudske pomoči, ki je na široko organiziral zbiranje prispevkov za pomoč španskim borcem v Franciji. Na vseh delavskih prireditvah in izletih so se zbrali prispevki za pomoč

španskim borcem. Prispevki so se zbirali tudi od hiše do hiše. Posebno aktivna je bila pri tem Micka Korenova-Peršonova. Seveda k izrazitim reakcionarjem in klerikalcem ni nikdo šel, saj je znano, da sta kler in cerkev z vsemi silami podpirala fašista, krvnika Franca. V zvezi s pobiranjem pomoči španskim borcem je Partija organizirala, da so razne organizacije postavljale jugoslovanski vladi zahtevo, da omogoči španskim borcem, ki so borci proti fašizmu, vrnitev v domovino, ki ji je tudi grozila nevarnost s strani nemškega in italijanskega imperalističnega fašizma. Te zahteve so postavili sindikati, delavsko društvo Vzajemnost in nekatere meščanske organizacije, na pr Kolo jugoslovanskih sester in Mestni odbor Rdečega križa. Tudi meščanski krogi so nekaj prispevali za pomoč španskim borcem. Tega pa niso storili toliko iz političnih simpatij, temveč bolj zaradi starega Kvedra, očeta Dušana Kvedra, ki je bil ravnatelj Meščanske šole v Ptuj in je bil zaradi svojega pomenja, nepristanosti in naprednega protiklerikalnega stališča vobče priljubljen v Ptuj. Zanimiva je anekdota, ki se je takrat o njej govorilo. V kavarni »Korže«, v Vseh svetnikov ulici, (starejši Ptujčani se te kavarne še dobro spominjajo), sta se znašla stari Kveder in takratni župan Ptuja. Oba sta bila nekoliko v »ročah«. Župan je pričel ravnanje Kvedra zmer-

no. (Nadaljevanje na 4. strani)

## Gradbeno podjetje „DRAVA“

PTUJ, MASARYKOVA ULICA 5 - Tel. 48

Naš delovni kolektiv se pridružuje čestitkam za Dan vstaje - 22. julij z željo, da bi sleherni član naše socialistične skupnosti sledil zgledu naših narodnih herojev v miru in nevarnosti za našo domovino.

Šlo je iz rok v roke in javno so jih čitali na delavskih izletih. Spominjam se nekega takega pisma, v katerem so pisali španski borci-Slovinci, da se sicer borijo proti fašizmu na vrhovih Guadarama, vendar tam ravno tako branijo pred fašizmom slovenski narod kot da bi se borili na vrhovih Karavank ali Juljskih alp, ker je fašizem povsod isti. Niso minili niti štiri leta, ko so dogodki leta 1941 potrdili resničnost tega pisma. Iz nekega takega pisma smo tudi zvedeli, da je postal Tone Znidarič kapetan v španski republikanski vojski. Na tuj njegov čin in položaj, ki ga je dosegel z junaštvom v boju, smo bili v Ptuj zelo ponosni. Po porazu republikancev v Španiji so se borci iz Španije umaknili v Francijo. Takratna francoska vlada žalostnega slovesa, ki ji je načeloval znani Daladier, Münchenski sporazuma, jih je internirala na nezdravih zemljiščih na jugu Francije. Od tam so španski borci pošiljali pisma in v njih opisovali težak položaj, v katerem se nahajajo antifašistični borci iz Španije. Daladierjeva vlada jih je hotela fizično uničiti. Pisali so, da imajo tako slabe deke, da iz njih ne smejo iztepati prahu, ker bi razpadle. Gladujejo, francoski policaji pa jim krajejo še od tistih bogih obovnikov, ki jim je določen.

Partijska organizacija je na to pismo takoj reagirala. Takoj je bil izpopolnjen ali na novo izvoljen (to ne vem točno) odbor ljudske pomoči, ki je na široko organiziral zbiranje prispevkov za pomoč španskim borcem v Franciji. Na vseh delavskih prireditvah in izletih so se zbrali prispevki za pomoč

španskim borcem. Prispevki so se zbirali tudi od hiše do hiše. Posebno aktivna je bila pri tem Micka Korenova-Peršonova. Seveda k izrazitim reakcionarjem in klerikalcem ni nikdo šel, saj je znano, da sta kler in cerkev z vsemi silami podpirala fašista, krvnika Franca. V zvezi s pobiranjem pomoči španskim borcem je Partija organizirala, da so razne organizacije postavljale jugoslovanski vladi zahtevo, da omogoči španskim borcem, ki so borci proti fašizmu, vrnitev v domovino, ki ji je tudi grozila nevarnost s strani nemškega in italijanskega imperalističnega fašizma. Te zahteve so postavili sindikati, delavsko društvo Vzajemnost in nekatere meščanske organizacije, na pr Kolo jugoslovanskih sester in Mestni odbor Rdečega križa. Tudi meščanski krogi so nekaj prispevali za pomoč španskim borcem. Tega pa niso storili toliko iz političnih simpatij, temveč bolj zaradi starega Kvedra, očeta Dušana Kvedra, ki je bil ravnatelj Meščanske šole v Ptuj in je bil zaradi svojega pomenja, nepristanosti in naprednega protiklerikalnega stališča vobče priljubljen v Ptuj. Zanimiva je anekdota, ki se je takrat o njej govorilo. V kavarni »Korže«, v Vseh svetnikov ulici, (starejši Ptujčani se te kavarne še dobro spominjajo), sta se znašla stari Kveder in takratni župan Ptuja. Oba sta bila nekoliko v »ročah«. Župan je pričel ravnanje Kvedra zmer-

no. (Nadaljevanje na 4. strani)

## Okrajna remontna podjetje PTUJ

OB PRAZNIKU DNEVA VSTAJE slovenskega ljudstva pošiljamo tovariške pozdrave vsem delovnim ljudem iz ptujskega okraja z željo, da bi nas vse prevečala ista revolucionarnost in poštrevnost pri vsem delu kot je prevečala borce NOV v borbi za našo osvoboditev.

VELIKA GOSPODARSKA RAZSTAVA

XI. Mariborski teden OD 7. DO 15. AVGUSTA 1954 25 % POPUSTA NA ZELEZNICI IN AVTOBUSIH

KULTURNE PRIREDITVE IN KMEČKI DAN



# Z Lackovim odredom v Koronalnih Alpah

Lackov odred je operiral na ozemlju Kozjaka, med Dravsko in Sulmansko dolino. Januarja 1945 pa se je moral zaradi vedno močnejšega sovražnikovega pritiska in pa zaradi ekonomskih težav razcepiti. Tako je krenil en bataljon daleč v Avstrijo, tja proti Koronalnim Alpam. V februarju je nato iz istih vzrokov krenil za prvimi še naš bataljon. Nevarno je bilo to, kajti nismo poznali ne krajev in ne ljudi: nismo imeli nikogar, ki bi nam pomagal in ki bi se nanj lahko zanesli.

Nad Eibšwaldom (Ivnik) smo prečkali dolino in se napotili proti Koronalnim Alpam. Prebrodili smo vse višje ležeče točke na prehodih med Lavantinsko in Sulmansko dolino. V bližini turističnega kraja Glasshütte smo najeli nekega domačina, Avstrijca, da bi nas vodil čez Klein Alpe. Toda čim više smo se vzpenjali, več je bilo snega. Udrali smo se do pasu in še čez. Nekaj sto metrov pod vrhom smo omagali in se po kratkem posvetovanju odločili, da se vrnemo, od koder smo prišli. Zgodaj zjutraj smo prišli v Glasshütte. Vodič nam je že med potjo ušel in tako nismo vedeli, če so Nemci v vasi ali ne. Prav nič nas ne bi presenetilo, če bi imeli v njej svojo postojanko. Bili smo v zelo neprijetnem položaju. Poslali smo patroljo v vas in ta nas je kmalu obvestila, da v tem turističnem kraju ni nemške vojske. Kljub temu smo se zavarovali: okrog vasi smo postavili močne zasede, potem pa nanaglo zasedli pošto in vse privatne telefone po hotelih. Vojska se je raznestila po vasi, štab in vsi odseki pa so se nastanili v modernem hotelu pri

pošti, kjer je kmalu zaplapolala zastava našega odreda. Našemu odseku so dodelili sobo št. 4 v prvem nadstropju, moderno opremljeno sobo z vsem udobjem, ki si ga more človek poželeti. Brž smo zakurili v peči in okrog nje zložili od snega premočene obleke. Zleknili smo se po mehkih blaznah in se z nepopisnim užitek predali počitku.

omenjenega hotela sta tam še dva velika penzionista in vrsta manjših vil, šola, cerkev in župnišče. Obiskali smo tamošnjega župnika in se z njim prav živahno pogovarjali. Mož nam je kasneje nekajkrat šel na roko, prav tako tudi lastnica hotela (slednja najbrž večidel iz strahu). Naša soba si je poleg okusne hrane, ki so nam jo pripravljali naši kuharji, privoščili

rim in mladim. Postajali so čedalje bolj zaupni. Razkrili so se zlasti stari očanci in mamičice; pripovedovali so nam, da so nas imeli za nekakšno morilsko tolpjo in da so prav prijetno presenečeni, ko vidijo, da smo ne le čisto normalni in pošteni ljudje, ampak prav priljudni in zabavni fantje.

Potem smo si privoščili šalo: po telefonu smo klicali »kreisführerja«<sup>2</sup> Deutschlandsberga. Ko smo se mu predstavili, je bil tako razjarjen, da je izustil mastno kletvico in odvrgl slušalko. Poklicali smo potem še orožniško postajo v sosednji vasi Trahhütten in orožnikom najvili svoj obisk. Reklj smo, da pridemo k njim še tisti večer. Kakor smo pozneje zvedeli, so se žandarji našega vljudnega obvesela tako prestrašili da so se pod večer vsi zatekli v dolino. Po telefonu se je nato oglasila še Slovenka, poštna uradnica v Deutschlandsbergu, ki je prislutnila slovenski govorici in vprašala, kdo smo in od kod. Iz razgovora smo uganili, da je bila to naša bližnja sosedja iz Šaleške doline, tamkajšnja uslužbenka.

Zvečer smo zapeli še nekaj pesmi, nato pa smo utonili v noč. Hotel na Glasshütte gotovo še ni imel takih gostov, kot smo bili mi, ki smo se tudi vpisali v njegovo knjigo 22. februarja 1943. Razšli smo se prav prijateljsko, z obljubo, da jih pridemo obiskat kot civilisti po končani vojni, ko bosta svobodni Avstrija in Jugoslavija.

Iz Glasshütte nas je vodila pot še v druge kraje pod Koronalnimi Alpami. Imeli smo nekaj bojnih uspehov, pa tudi žrtev. Šele meseca aprila smo se pretolkli skozi številne nevarnosti na Slovensko.

Naši pohodi po Avstriji niso imeli le vojaškega pomena, ampak tudi velik politični pomen, saj smo z vljudnostjo in korektnim odnosom do Avstrijcev opravili več kot bi mogli napraviti z velikimi borbenimi uspehi. Tudi Avstrijci so se namreč mogli prepričati, da nismo »anarhistična tolp«, pač pa pomembna, dobro organizirana vojaška sila z narodno-osvobodilnim konceptom. Zavedali so se, da bo prav ta sila tista, ki bo zavezniki dokončno strla moč propadajočega nacizma.

Po »Borcu«

Ni hoteli, dokler se nismo lotili jedi mi. Medtem ko so naši kuharji nosili jed na mizo, je zapela Sonja s svojim zvonkim glarom, spremljal pa jo je Branko. Po kosilu je govoril Jože Klep, pomočnik politkomisarja našega odreda, v njihovem jeziku, s čimer smo ustvarili razpoloženje, da se jim ni hotelo domov. Niso mogli prebrati naše kuhinje. V tem so se oglašali poskočni zvoki glasbe iz hotela in prenekatero dekle se ni moglo upreti čarobni moči glasbe in vabljenim nasmeškom slovenskih partizanov. Kmalu nato so se že vrteli številni pari v veliki hotelski sobi. Lepa partizanska in slovenska narodna pesem sta prodri poslednje pregrade: v navdušenju se se svetlele oči sta-



Lackov dom v Novi vasi pri Ptuj

Glasshütte je znano turistično letovišče, kamor radi zahajajo zlasti premožni ljudje iz Grada. Do tod vodi lepa avtomobilska cesta in je promet po njej živahen zlasti poleti, ko pripelje dvakrat na dan avtobus in se pred hoteli ustavlja, tuji številni turisti s svojimi vozili. Glasshütte je namreč izhodiščna točka za hribolezce, ki hodijo preizkušat svojo srečo v vrhove Koronalnih Alp. Poleg že

la še približke iz hotelske kuhinje, močnate jedi in pijače, ki so nam jih prinesli natakariji v sobo.

Naslednji dan je bila nedelja. Okoličani, ki so prišli k maši, so z začudenjem gledali novo, neznano posadko v vasi. Do tedaj so vedeli za partizane le iz nacističnega časopisa, ki nam je po navadi vzdevalo običajne nazive iz svojega obsežnega slovarja psov. Tako so nas tudi ti ljudje poznali pod imenom »banda«, toda veliko je bilo njihovo začudenje, ko so se lahko prepričali, da so partizani disciplinirani in organizirani kakor vsaka druga redna vojska. Z zanimanjem so si ogledovali našo zastavo, načelnjali razgovore z borci, ki so znali nemško, in se zanimali za naše cilje in našo borbo. Naš štab je naročil kuharjem, naj pripravijo kosilo za cerkvene obiskovalce. Sprva so z nezupanjem gledali naše kuharje, postavne fante v belih predpasnikih. Bržkone niso zaupali njihovi kuharski umetnosti. Ko pa so na prijetno dišeč goveji juhi zaplavali beli žličniki in so dobre vonjave začele v nosu, smo jih povabili h kosilu. Jesti pa niso hoteli, dokler se nismo lotili jedi mi. Medtem ko so naši kuharji nosili jed na mizo, je zapela Sonja s svojim zvonkim glarom, spremljal pa jo je Branko. Po kosilu je govoril Jože Klep, pomočnik politkomisarja našega odreda, v njihovem jeziku, s čimer smo ustvarili razpoloženje, da se jim ni hotelo domov. Niso mogli prebrati naše kuhinje. V tem so se oglašali poskočni zvoki glasbe iz hotela in prenekatero dekle se ni moglo upreti čarobni moči glasbe in vabljenim nasmeškom slovenskih partizanov. Kmalu nato so se že vrteli številni pari v veliki hotelski sobi. Lepa partizanska in slovenska narodna pesem sta prodri poslednje pregrade: v navdušenju se se svetlele oči sta-

## Kmetijsko in vinarsko gospodarstvo Ptuj



Ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva obljublamo vsem delovnim ljudem naše domovine, da homo sledili zgledu naših borcev za svobodo, za enakopravno in mirno življenje slovenskega naroda.

## O delu revolucionarne mladine v Ptuj

(Nadaljevanje s 3. strani)

Mendaš pa se ni vrnil v domovino, da bi nadaljeval borbo in revolucionarno pot, na katero je stopil. Sel je kot nekateri ostali španski borci skozi francoska taborišča v Nemčijo na delo. Od tam pa se leta 1941 ni hotel vrniti v Jugoslavijo v borbo. O ntem mi je pripovedoval Toledo, komandant I. partizanske čete na Pohorju leta 1941, da je omagal, oportunistično je ostal v Nemčiji v Hamburgu kjer je živel v baraki, hodil na delo in se grel na soncu. Ko so mu sporočili, da se naj odpravi na pot v Jugoslavijo, je odgovoril, da ne gre nikamor, ker mu je tam dobro. Tako je ostal v Nemčiji. Do danes nisem slišal več o njem. Verjetno je bil ubit pri bombnih napadih. Njegov odhod v Spanijo nas je pravzaprav presenetil. Bil je mehkega melanholičnega značaja; dosti je govoril. Bil je poln nasprotij v samem sebi in kazalo je, da si še ni popolnoma na jasnem glede verskih vprašanj. Pričakovali smo, da se bo v Spaniji še unesel, pa se na žalost ni. Za četrtega Ptujčana španskega borca, pa mi ni znano, kako je z njim. niti imena se ne spominim.

Opisovanje poti izključenih dijakov me je zavedlo, da sem v zvezi s tem opisal udeležbo Ptujčanov v španski državljanski vojni.

Mirko Centelj in Rudi Ilec sta živela v Ptuj in vztrajno in požrtvovalno nadaljevala borbo za cilje komunistične partije. Bila sta predana člana Partije, ki nista samo z besedo pridobivala in vzgajala novih borcev za delavski razred in Partijo, temveč sta bila mladim borcem vzgled, kako je tre-

ba prenašati udarce in žrtve, ki jih je borcem za pravice delov. človeka zadržal kruti kapitalistični sistem s svojimi hlapci. S svojimi izkušnjami v razrednem boju sta pomagala dijakom SKOJ-evcem na gimnaziji, da se ni več ponovilo, kar se je zgodilo z njimi.

Ivan Potrč je živel v Mariboru. Bavi se je s književnostjo in se zaposlil pri Mariborskem dnevniku »Večerniki«. Trdote življenja, borba za vsakdanji kruh in frakcijske borbe v Partiji so ga za nekaj časa vrgle iz tira, v osebno zagrenjenost, vendar je zopet našel pot k Partiji.

Ivan Bratko je živel v Ljubljani in bil vpisan na pravni fakulteti. Vse svoje sile pa je posvetil partijskemu delu in bil dejanski profesionalni revolucionar. Univerza in študij sta mu bila alibi, s katerim se je kril pred policijo. Od časa do časa je prišel v Ptuj in nas seznanjal z delom revolucionarjev na Univerzi in drugod po Sloveniji.

Vsi od te prve generacije SKOJ-evcev so bili tudi prvoborci v NOB.

To je bil v vsakem oziru naj-revolucionarnejši SKOJ-evski aktiv na gimnaziji v Ptuj, ker je dosegel velikanske uspehe. Res, da je nadaljnje delo tega SKOJ-evskega aktivna prepričilo policija, toda spomin na uspehe, na neustrašenost, na žrtve, ki so jih dali in na zadržanje pred policijo, je živel v SKOJ-evcih ptujске gimnazije in jim je bil vedno dragocena pobuda in vzgled za nadaljnjo borbo.

Po teh SKOJ-evcih so se mladinci v Ptuj zgledovali vse do leta 1941 v časih okupacije pa še posebej.

NOVOUSTANOVLJENO  
GROSISTIČNO PODJETJE

## „Panonija“

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO  
PTUJ

čestita delovni množici  
ob DNEVU VSTAJE in

se priporoča vsem osamosvojenim  
detajlističnim trgovinam kakor tudi  
vsem Kmetijskim zadrugam.

Prosimo vse zainteresente, da obišejo  
naša bogato založena skladišča špece-  
rije, galanterije, tekstila in železnine!  
Potrudili se bomo, da vas bomo solidno  
in s konkurenčnimi cenami postregli!

KOLEKTIV »PANONIJE«

## Vsdržavna filatelistična razstava v Ljubljani

V spomin na 150-letnico rojstva slovenskega rojaka Lovrenca Koširja, iniciatorja prve poštne znamke, bo priredil Savez filatelistov Jugoslavije v Ljubljani II. vsdržavno filatelistično razstavo (II. JUFIZ), ki bo od 29. julija do 8. avgusta 1954. Razstava bo v spodnjih prostorih Moderne galerije in v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani, ob vhodu v Tivolski park.

Pokroviteljstvo nad to razstavo je prevzel podpredsednik Izvršnega sveta FLRJ tov. Edvard Kardelj, častni član Filatelistične zveze Slovenije.

Namen razstave je, pokazati kvaliteto zbirke in strokovnega raziskovalnega dela jugoslovanskih filatelistov. Poleg številnih filatelistov iz vseh republik naše države se je bodo udeležili tudi Glavna poštna uprava v Beogradu, Direkcija PTT v Ljubljani in znana švicarska tiskarna znamk Courvoisier iz Chaux de Fonds.

Za razstavo bo izšla posebna poštna znamka s sliko stare Ljubljane iz XVII. stoletja v nominalni 15 din, ki pa bo na razpolago ob nakupu vstopnice

za razstavo, torej za 50 din. Izdane bodo tudi posebne kverte prvega dne, napravljen pa bo tudi posebni spominski poštni žig.

V času razstave dne 28. julija bo v Ljubljani skupščina Saveza filatelistov Jugoslavije in slavnostna akademija kolektivov PTT v spomin na 150-letnico rojstva Lovrenca Koširja.

Za olajšavo obiska razstave in prireditve ob njej je odobrila glavna železniška uprava 25 odst. popust pri železniški vožnji proti nakupu predpisanega obrazca K-13.

II. JUFIZ bo mogočna manifestacija jugoslovanske filatelije in korak dalje v prizadevanju za mednarodno priznanje Lovrenca Koširja in njegovega prvenstva v predlogih za uvedbo poštne znamke.

### NESREČA

#### NIKDAR NE POČIVA

Valentinu Petranu iz Godeninc št. 30 je pri delu v mlino odtrgalo mezinco leve roke; Dragica Habjanič iz Veličan št. 46 (stara 1 leto) je dobila opekline po glavi; Feliks Furek iz Zlatoliča 92 (star 1 leto) je po nesreči izgubil prst na roki; Janez Vaisbacher iz Pristave 21 se je pri delu vsekval v levo; Jurij Lončarič iz Dobrave 22 si je pri delu poškodoval nogo; Juriju Čučku iz Podvine 62 je čez trebuh peljal voz; Jože Tikvič iz Sakušaka 46 si je pri padcu poškodoval levo nogo; Marija Medved iz Lovrenca 128 si je s srpom poškodovala koleno; Božo Hajdenkumer iz Ormoža si je na kosil poškodoval obe nogi; Ivanu Potočniku iz Lahonc 9 je bil poškodoval rebra; Ludvik Pšajd iz Ptuja, Trg svobode 3, se je opeknel z juho; Janeza Vertiča iz Zg. Velovlaka 2 je Zrebec vrgel na tla; Francu Pulšiču iz Spuhlje 103 je krava poškodovala roko; Marija Vidovič z Mestnega vrha si je pri delu poškodovala desno roko.

### POPRAVEK

V št. 28 z dne 16. julija t. l. je treba razumeti članek o kreditih za delavce in nameščence, da gre za KREDITE ZA DOGRADITEV HIŠIC, ne pa za graditev hišic, da ne bi imeli zainteresenti za novogradnje hišic nepotrebnih poti in stroškov.

### Ali veste,

— da bo ob III. okrajni gospodarski razstavi od 5. do 19. septembra t. l. ptujski grad razsvetljen na način kot je razsvetljen ljubljanski grad, kar bo nedvomno zelo privlačno in opazno za daljnjo okolico;

### OBVESTILO

Obveščam odbornike in volivce LOMO Ptuj, da bo redna seja LOMO Ptuj v četrtek, dne 29. julija 1954, ob 15. uri v sejni dvorani LOMO Ptuj.

Janko Vogrinc, predsednik.

### PEKARSKO SLASČICARSKO MEDICARSKO PODJETJE „DRAVA“ PTUJ

čestita vsem svojim cenjenim odjemalcem  
od Dnevu vstaje slovenskega ljudstva.

## „JANOD“ TRGOVSKO PODJETJE „JHUVN“

PTUJ, ZADRŽNI TRG 1  
Telefon 149

čestita vsem svojim odjemalcem k Prazniku vstaje  
slovenskega ljudstva ter se priporoča s prodajo v  
svojih poslovalnicah:

Kurivo, gradbeni material in les:  
POSLOVALNICA I., ZADRŽNI TRG št. 9, tel. 97  
ter kurivo in gradbeni material  
POSLOVALNICA II., TRSTENJAKOVA 17, tel. 113



# Prijeten dan med ptujskimi otroci na letovanju v Novem

V močnem nalu, kar letos tudi na Jadranu ni nič nenavadnega, sem preko Crikvenice pripotoval ponoči v Novi. Pred gostilno sem takoj povprašal za kolonijo otrok padlih in živih borcev iz ptujskega okraja. »E, djece ima ovde, a koji vrag zna, odakle su i gde stanuju!« Končno sem le zvedel, da so ptujski otroci v nekaj sto metrov oddaljenem Domu »Tome Strižiča«.

Ubral sem pot proti Domu »Tome Strižiča« šele jutraj. V Domu je bilo tedaj še vse mirno in tiho. Ze me je preplašila ta tišina. Misli sem si, da so otroci morda že odpotovali. Toda strah je bil odveč. Ob sedmih je zapel tradicionalni mornarski zvonec v prostorni zgradbi.

Na mah je završalo po sobah in hodnikih in že sem stal sredi najzgodnejših prebivalcev tega doma. Sprejel me je prijazni ekonom tov. Perner, ki je vse dni od ranega jutra do poznega večera neumorno skrbel, da so b'li mladi želodci založeni z okusno in izdatno hrano, zelenjavo in sadjem. Odgovorna, precej utrudljiva naloga, ki pa jo je ekonom opravljajal z veseljem, resno in preudarno. Ne morem si kaj, da ne bi že takoj v začetku pohvalil tudi kuharice, ki so s svojo mojstrovino zadovoljile okus prav vseh.

Kar brž se je napolnila jedilnica z dekletj in fanti, ki jih je bilo vsega skupaj 97. Lepo umiti in počesani, razigrani in kljub slabemu vremenu dobre volje, so se disciplinirano razvrstili ob dolgih m'zah. Res, poudariti moram, da sem se ves dan lahko prepričeval, kako lepo so vzgojeni, redoljubni in ubogljivi, in pedagogi, ki so jih spremljali, so mi z veseljem in ponosom zaupali, da so le redko s kakim otrokom za trenutek na »bojni nogi«.

Ob obilnem zajtrku so se otroci razpršili po prostranem dvorišču pred domom. Deževno vreme je preprečilo kopanje, pa tudi za izlet ni bilo primerno, zato je tov. Lado prevzel vodstvo nad igranjem. Sicer energičen, toda hkrati poln humorja in nenehne veselosti, je z raznovrstnimi šalami in igrami znal otroke tako razgibati in razvedriti, da je veselje odmevalo vsem Novem tja do obale. Kar presenečen sem bil nad tem, kako more človek v nekaj pičlih dneh tako pridobiti in navezati na se skoraj sto otrok, po večini nevajenih, da bi se kdo kaj več ukvarjal z njihovo dorašajočo duševnostjo. Na tem mestu naj zaslužno pohvalim poleg tovariša Ladota tudi vse ostale tovariše in tovarišice, ki so pripomogli, da je letovanje otrok padlih borcev in ostalih otrok iz ptujskega okraja v Novem vsestransko odlično uspelo. Teško je pri tolikih otrocih, med katerimi so tudi taki, ki jih je teže obvladati, vzbuditi v kratkih treh tednih tako globok čut redoljubnosti, discipline in poštenosti. Toda kolektiv, ki je vodil prvo izmenovo v Novem, je uspej ter mu je treba čestitati, da je brez ukrepov, skozi šalo in lepo besedo dosegel pri vzgoji teh otrok mnogo več, kakor je bilo pričakovati in kolikor dosežejo na drugih letovanjih, kjer vladajo strožji pedagoški režimi. Ta način kolonije otrok padlih borcev in drugih otrok naj bi služil za

vzor prav povsod, kjer letujejo otroci padlih borcev, katerim mora biti vselej in povsod posevečena naša največja skrb.

Opoldne je obiskala Dom »Tome Strižiča« dr. Lunačkova, ki je kot sanitarna inšpektorica predlagala, da je treba odpraviti nekatere drobne pomanjkljivosti, ob slovesu pa je priznala vodstvu kolonije, da je zadovoljna s stanjem, ki vlada v tem domu. Prišel je čas kosila. Bilo je okusno, porcija zadostna, po vrhu pa še močnata jed in kompot. »Veš, mnogi so z eno porcijo povsem zadovoljni, imamo pa tudi take, ki prosijo vselej za dodatek in celo take,

trave v Triblju, bližnji kraj Kleinovac, radi pa bi obiskali svoje rojake v Šilu, obiskali Selce in druge, bolj oddaljene kraje, vendar pa zaradi prevelikih stroškov prevoza teh želj ni mogoče izpolniti.

Grajati moram Turistično društvo v Novem, ki je zahtevalo, naj bi vodstvo kolonije za vsakega otroka plačalo 800 din kopalne takse. Upravnik je imel precej dela, da je izposloval občutno znižanje tarife, kljub temu pa je bil otrokom odrejen prostor na skalnati obali, da ne bi s svojo prisotnostjo na lepi peščeni plaži motili inozemskih, predvsem nemških gostov! Ko-

nih organizacij. Zapeli so, deklamirali in zaplesali vrsto folklornih plesov in ljudskih kol, ki so se jih naučili v koloniji v Novem.

Poskrbljeno pa je bilo tudi za tiste, ki so v minulem šolskem letu imeli popravne izpite. Na te izpite jih je v prostem času pripravil sedmošolec Kajo, ki je tudi sam sin padlih staršev. Z ljubeznijo in čutom odgovornosti je otrokom vival znanje, ki jim bo pomagalo, da bodo opravili popravni izpit in jeseni začeli z učenjem v višjem razredu.

Polni zdravja, veselja in nepozabnih doživetij, so se 13. t. m.



Prosvetni delavci iz ptujskega okraja pozdravljamo ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva delovno množico širom po Sloveniji in ji zagotavljamo, da bo vse naše delo tudi v bodoče usmerjeno k smotru, da bo naš mladi rod sledil vzgledu herojskih sinov in hčera Slovenije v borbi za našo svobodo, neodvisnost ter gospodarski in kulturni napredek.

ki si znajo »prišvercati« kako porcija, ker jih je najbrž malce sram, da jim tako tekne. Otroci pač ne morejo skriti, da jim prija morski zrak, kopanje in predvsem odlična in izdatna hrana.

Kaže, da so bili otroci mojega obiska veseli. Vsaj tak vtis sem imel, ko sem med njihovim igranjem skušal s kamerou ujeti kak vesel trenutek. No, sami se lahko prepričate pri Ptujskem tedniku po slikah, da jim je bilo v Novem zares »hudo«!

Vsi otroci so mi hkrati skušali povedati, kako prijetno se počutijo na letovanju in kaj jim je bilo v tem času najbolj všeč. Iz njihovega pripovedovanja sem razbral, da so bili med njimi le redki, ki jih je sem in tja obvladalo rahlo domotožje, vendar so se tudi ti brž nalezli dobre volje pri igri, športu, na kopanju ali na izletih, ki so jih priredili v bližnji okolici. Obiskali so grobove padlih borcev, se poklonili pred njihovim spomenikom, si ogledali gradbišče nove hidrocen-

mentar je odveč! Otroci so v vsiljeni skromnosti bili zadovoljni tudi s tem »kopališčem«, le zaradi vremena, ki je bilo zelo muhasto, so se upravičeno razburjali. Mnogo se jih je naučilo plavati. Zabavljali so se tudi z nabiranjem školjk in drugih morskih živali. Bolniška sestra je imela pri tem dokaj strokovnega dela, saj so otroci pobrali z nogami precej zoprnih bodic morskih ježev. Sicer pa je letovanje minilo brez kakršnih koli nesreč ali boleznj, v čemer je pač ponoven dokaz, da je bilo vodilno osebje na mestu.

Da bi videli, kako so mladinci in mladinke spretni pri folklornih plesih, kolu in petju! Res, tovarišice, ki so jih učile teh umetnosti, svojega prostega časa niso zaman porabljale!

Od veselega življenja v Novem, ki jim je prav gotovo preveč hitro minilo, so se ptujski otroci padlih borcev in drugi poslovili z lepim kulturnoprosvetnim večerom, na katerega so povabili tudi domačine, člane Zveze borcev in drugih množič-

vrnih, hvaležni ZB, OLO, državnim posestvom in kmečkim zadrugam kakor vsem ostalim v organizacijskem štabu, da so jim omogočili tako prijetne počitnice. Spočiti bodo jeseni šli v šole, kjer bodo z marljivim učenjem še odločneje manifestirali svojo hvaležnost skupnosti, ki skrbi da bi si z učenjem ustvarili lepo bodočnost in postali ljudje, na katere bo naša socialistična domovina lahko ponosna, kakor je ponosna na njihove padle starše!

J. C.

## Mlinska podjetje

PTUJ

VSEM DELOVNIM LJUDEM SIROM PO SLOVENIJI, ZLASTI PA V PTUJSKEM OKRAJU OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA NAŠE PRISRČNE CESTITKE.

DELOVNI KOLEKTIV

Lesno industrijskega podjetja Maribor

OBRAT PTUJ



CESTITA K 22. JULIJU — DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA!

## Čevijarska obrtna zadruga Ptuj

Naš delovni kolektiv se pridružuje čestitkam za Dan vstaje — 22. julij z željo, da bi sleherni član naše socialistične skupnosti sledil zgledu naših narodnih herojev v miru in nevarnosti za našo domovino.

AVTOKAROSERIJA-KOLARSTVO PTUJ



Ob obletnici vstaje slovenskega ljudstva pošiljamo tovariške pozdrave našim dobaviteljem in odjemalcem.

J. C.

KUMRič ALBIN

Slikarstvo in pleskarstvo PTUJ, CANKARJEVA 2



Ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva pozdravljam cenjene stranke in obenem sporočam, da sprejemam naročila za soboslikarska, plesarska in pohištvna dela.

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j. ZAVRČ

Članstvo naše zadruge pošilja vsemu haloškemu in ostalemu ljudstvu ob DNEVU VSTAJE prisrčne patrioitične pozdrave.



KMETIJSKA ZADRUGA MURETINCI

Vsem članom naše zadruge in ostalim delovnim ljudem v okraju ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva borbene pozdrave.



## Mesnina Ptuj

KUPEJEMO živino vseh vrst in drobnico. PRODAJAMO meso vseh vrst in mesne izdelke

Ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva čestitamo vsem našim odjemalcem in dobaviteljem!

## Trgovsko podjetje OZZ

ODKUP ŽIVINE PTUJ



Ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva pošiljamo borbene pozdrave delovnemu ljudstvu in se mu obenem priporočamo z ugodnimi odkupi in kvalitetnimi izdelki



IZVOZNO PODJETJE

## „PERUTNINA“

PTUJ

Naš delovni kolektiv se pridružuje čestitkam za Dan vstaje — 22. julij z željo, da bi sleherni član naše socialistične skupnosti sledil zgledu naših narodnih herojev v miru in nevarnostih za našo domovino.



Vsem delovnim ljudem širom po Sloveniji, zlasti pa širom po ptujskem okraju ob **DNEVU VSTAJE** slovenskega ljudstva naše pristrčne čestitke.

Gostilna in prenočišče »BELI KRIZ« PTUJ

GOSTILNA »PRI ROZIKI« PTUJ

ARNUGA NEZICA - vdova soboslikarstvo in pleskarstvo PTUJ, Bezjakova ulica 8

NEMEC MIHAEL pečar in lončar PTUJ

»MODA« Krojaštvo po meri in konfekcija PTUJ

GOSTILNA »PRI POSTI« PTUJ

Urar PERNEK DRAGO Ptuj, Krekova 1

Gostilna BRACIC Ptuj

SOLŠI LUDVIK kotlar PTUJ

GOSTINSKI OBRAT »ZUPANCIC« in bife Ptuj

ERVIN GLASER urar PTUJ, MURKOVA 3

Vsem cenjenim strankam pošiljam ob obletnici Dneva vstaje slovenskega ljudstva tovariške pozdrave.



DORNIK RUDOLF

parketarstvo

Ptuj, Dravska ul. 3, tel. 194  
Čestitam delovnim ljudem ob Dnevu vstaje — 22. juliju ter se cenjenim strankam tudi v nadalje priporočam.



Ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva čestitamo delovnim kolektivom in delovnim kmetom širom po ptujskem okraju: OK ZKS Ptuj, Okrajni sindikalni svet Ptuj, Okrajni odbor SZDL Ptuj, Okrajni odbor ZB NOV Ptuj, Okrajni komite LMS Ptuj, Okrajni odbor Združenj rezervnih oficirjev Ptuj, Okrajni odbor Gasilske zveze Ptuj in ostale množične organizacije ter društva.

### B rokratski odnos odbora vaške skupnosti do kmetov in kočarjev v Rošnji

Spomladi letos so v Rošnji na Dravskem polju izvolili novi šestčlanski odbor vaške skupnosti. Slabe izkušnje ljudi s starim odborom so narekovale, da so ljudje tokrat izbrali v odbor druge člane, za katere so mislili, da bodo dobro gospodarili z lastnino vaške skupnosti. Toda tudi letos so se prevarali. Odbor, v katerem so trije veliki kmetje (ki so tudi sami o vsem odločali) in trije mali, je zagrešil vrsto nepravilnosti na škodo kočarjev in malih kmetov.

Začel je prodajati pašo po poljskih stezah na licitacijah, da bi iztržil čim višjo ceno, ki pa ni bila dostopna revnejšim. Nekaj stez pa je odbor prodal kar »pod roko« svojim izbrancem.

Travniki, last vaške skupnosti, si je pokosil najbogatejši kmet v vasi, ki mu krme nikakor ne primanjkuje, saj ima svoje dovolj. Na drugi strani pa so tako mali kmetje ostali brez krme za živino.

Odbor je nadalje močno oškodoval delavce pri razdelitvi drv. Predsednik odbora je izjavil, da morajo štediti z lesom in da se ga mora dobro izkoristiti. Takrat pa verjetno ni mislil na štednjo, ko je dovolil sekati drva samim bogatim kmetom, ki posedujejo lastne gozdove, poleg tega pa imajo doma že lesa za dve do tri leta. Odbor

se izgovarja, da delavci niso upravičeni prejemanj drv od vaške skupnosti, čeprav zakon tega nikjer ne prepoveduje.

Nastane vprašanje, kakšen odnos imajo ti ljudje do skupnosti? Ali še vedno mislijo, da smo v stari Jugoslaviji, kjer so lahko po mili volji izkoriščali ljudi? Tem bi morale naše družbene organizacije na vasi dokazati, da je vaškim veljakom pri nas za vselej odklenalo.

V Rošnji pa naj v bodoče dobro premislijo, koga bodo volili v odbor vaške skupnosti, da se kaj podobnega ne bo več pripetilo. Pi-No.

### Cene na ptujskem živilskem trgu

v torek, dne 20. julija 1954.  
za liter, kilogram ali komad  
Cebula 30, česen 60, luščeni fižol 40, stročji fižol 30-40, grah 20, luščeni grah 30, krompir 15-20, koleraba 30, karfijola 40-50, kumare 30, kumare za vlaganje 30, peteršilj 40, rdeča pesa 40, endiv. solata 30, solata v glavah 25, špinacea 60, rdeče zelje 40, zelje v glavah 35, korenček 40, ohrovt 40.

Ječmen 30, koruza 20, pšenica 30, proso 35, koruzna moka 25, koruzni zdrob 30.  
Surovo maslo 400, zaseka 250, mleko 20, smetana 100-120, sir 40-70.

Kokoši 250-400, piščanci 200-400, kozlički 700.

### Beograd je svečano sprejel etiopskega cesarja

(Nadaljevanje s 1 strani)  
in svobodo, so postale osnova prijateljskih odnosov med obema državama. Živo upamo, da bo ta naš obisk osnova za še tesnejše odnose med obema državama v njunih naporih za zagotovitev blagostanja in napredek svojih miroljubnih narodov.

Črešnje 50, breskve 60, hruške 60, jabolka 50, slive 40-50, borovnice 50.  
Gobe 100, lisičke 50.  
Jajce 11, med 280.

### POPRAVEK

V št. 28 z dne 16. julija t. l. mora biti na 4. strani v tretjem stolpcu pravilno tako:

Iz zavoda za socialno zavarovanje je pojasnjeno, da poedinih poimenskih — individualnih prijav ne bo, nego se prijavljajo le doba (čas) dela z mlatilnico (koliko dni, ur) in je jakost stroja izražena v KS. Tozadevne prijavnice imajo občinski ljudski odbori.

### Ugodna prilika za nakup šolskih knjig

Učenci osnovnih šol in dijaki gimnazij! Izkoristite priliko za ugoden nakup šolskih knjig pri 5-odstotnem popustu. Obenem pa ne pozabite kupiti tudi ostalih šolskih potrebščin, ki so v bogati izbiri na zalogi pri PAPIRNICI GALANTERIJ V PTUJU (nasproti gostilne Rozika)

### PODGORČANI, POZOR!

IZJUD »Ruda Sever« Gorišnica vas bo razveselil v nedeljo, 25. julija v Podgorcah v prosvetni dvorani ob 15. uri s komedijo

### ZADREDA NAD ZADREGO

v režiji tovariša Dušana Čokla. Predprodaja vstopnic v Kmetijski zadrugi Podgorci. Opozorjamo občinstvo na točen začetek predstave. Vabljeni!

### VABILO

na izredni občni zbor Aero-kluba Ptuj, ki bo dne 24. julija 1954, ob 16. uri v sejni dvorani OZ ZKJ Ptuj s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev.
  2. Izvolitev delovnega predsedstva.
  3. Poročilo odbora AK.
  4. Sprejetje pravilnika AK.
  5. Volitve novega odbora AK.
  6. Razno.
- Udeležba za vse člane Aero-kluba obvezna!

KRAVO VZAMEM V REJO. — Vprašajte v upravi lista.

PRODAM ENONADSTROPNO HIŠO Z LOKALOM na prometni točki. Naslov v upravi lista.



Pravi užitek je britje s »SOLEA« brivsko kremo ali s »SHAWING«-stickom!



KOBILARNA TURNISCE PRI PTUJU pošta Ptuj

Čestita vsemu delovnemu ljudstvu k DNEVU VSTAJE!

KMETIJSKO GOSPODARSTVO ZAVRC-PTUJ



Delovni kolektiv Kmetijskega gospodarstva Zavrč-Ptuj čestita delovnemu ljudstvu ob DNEVU VSTAJE.

Imamo naprodaj pristno slivovko in tropinovko (48-52%). Cena 250 din.

POZEB FRANC

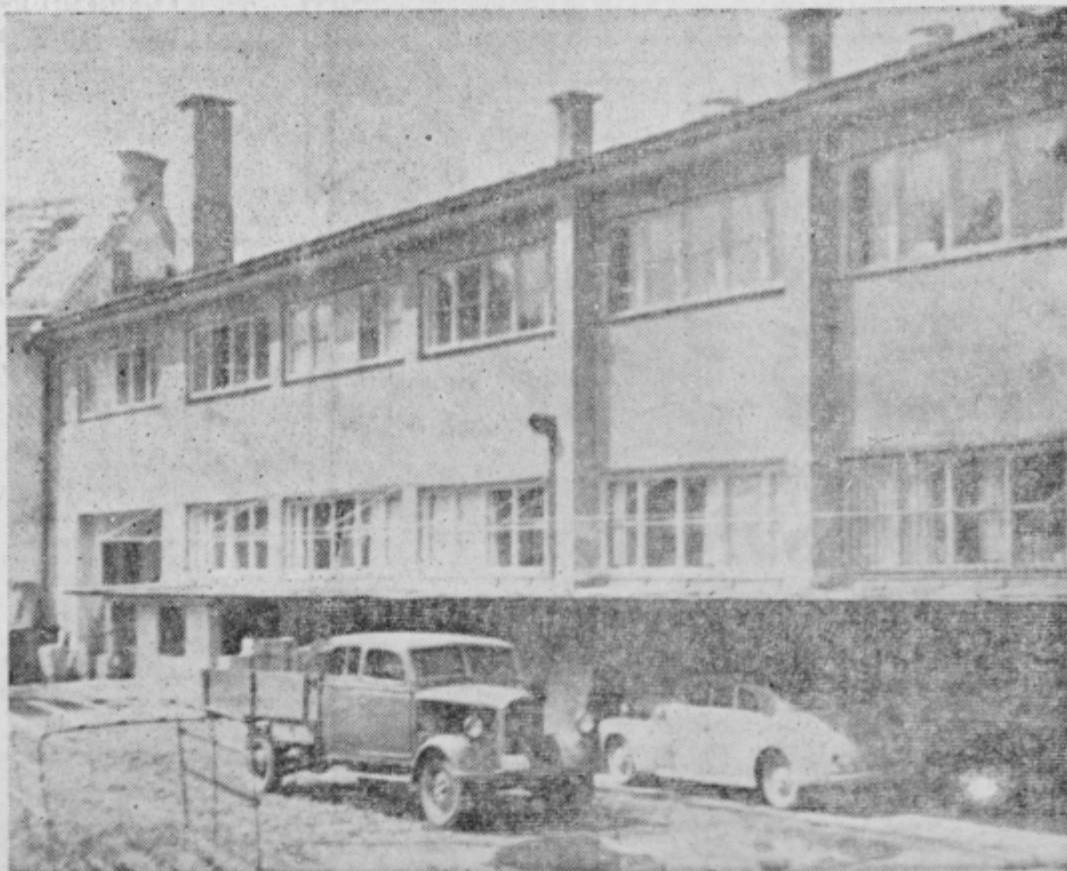
finomehanik pa pisalne in računske stroje PTUJ

Čestitam vsem delovnim ljudem ob Prazniku vstaje slovenskega ljudstva ter se v nadalje priporočam.

PLOŠČICE IZ PORCELANA za stedišnik prodam. Vprašajte v upravi lista.  
OGRODJE ŽENSKEGA KOLESA prodam. Vprašajte v Bukovcih št. 119, p. Markovci.

### KRUH-PECIVO PTUJ

Naš delovni kolektiv se pridružuje čestitkam za DAN VSTAJE — 22. julij z željo, da bi sleherni član naše socialistične skupnosti sledil zgledu naših narodnih herojev v miru in nevarnosti za našo domovino.



### »DELTA« PTUJ

TOVARNA PERILA IN KONFEKCIJE



Delovni kolektiv »DELTA« PTUJ čestita vsem delovnim ljudem k Dnevu vstaje ter se priporoča s svojimi izdelki vseh vrst moškega perila, dežnih plaščev, zaščitnih oblek in z ostalo konfekcijo.

### Kmetijska zadruga z.o.j. CIRKULANE

OB PRAZNIKU DNEVA VSTAJE slovenskega ljudstva pošiljamo tovariške pozdrave vsem delovnim ljudem iz ptujskega okraja z željo, da bi nas vse prevečala ista revolucionarnost in požrtvovalnost pri vsem delu kot je prevečala borca NOV v borbi za našo osvoboditev.